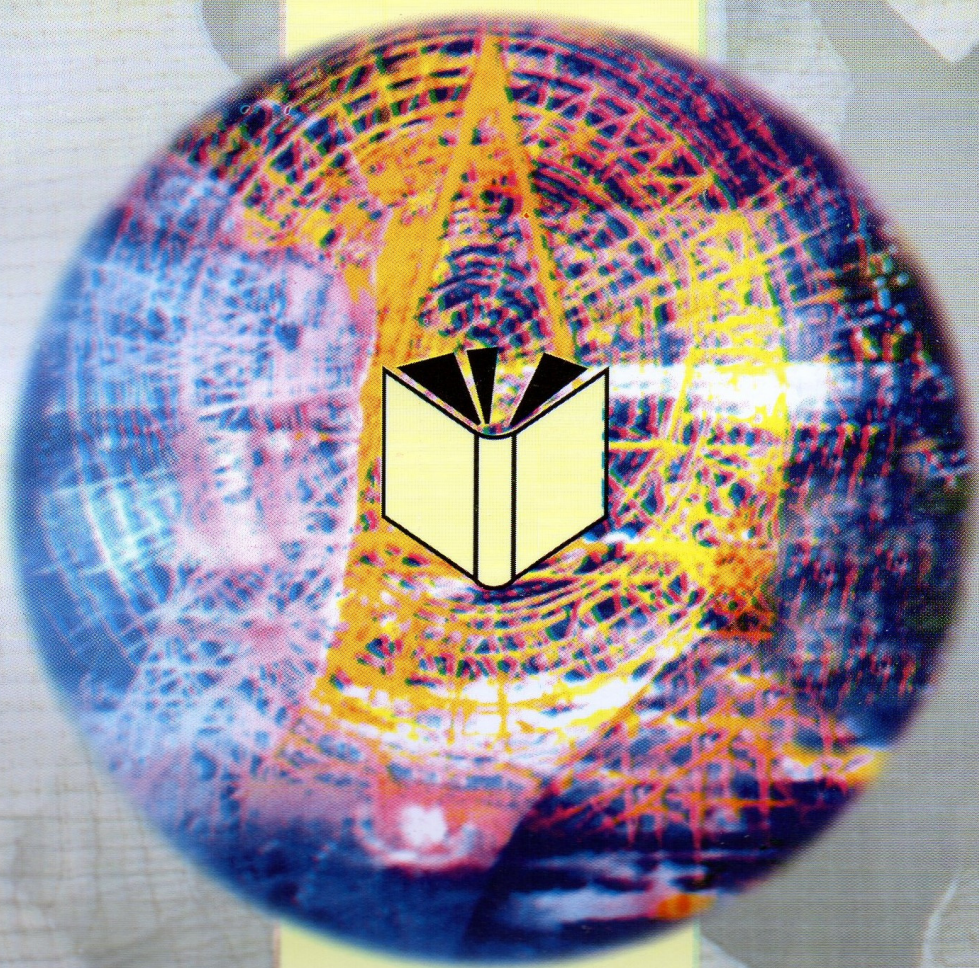

СОВРЕМЕННОСТЬ

5

СОВРЕМЕНОСТ

СПИСАНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА КУЛТУРА И УМЕТНОСТ

2004

Год. 52, број 5 (декември)

Издавачки совет:

д-р Димитар Бошков (претседател),
Светлана Христова-Јоџиќ, Евтим Манев,
д-р Науме Радически, д-р Георги Сталев,
д-р Васил Тоциновски и Радован П.Цветковски

Редакција:

м-р Методи Манев, м-р Виолета Мартиновска и
д-р Васил Тоциновски (главен и одговорен уредник)

Ликовно-графичко уредување:

Илија Богоевски

Лектор:

Верица Тоциновска

Компјутерска подготовка и печат:

Академски печат, Скопје

Списанието излегува петпати годишно со материјална поддршка од Министерството за култура на Република Македонија
Материјалите до еден авторски табак, се доставуваат на дискета и печатен текст на македониан тајмс 12, не се рецензираат и не се враќаат.
Адреса: Списание "Современост", Скопје,
ул. Франклин Рузвелт 8, пош. фах 221.
Чек с/ка 300000001185473,
Даночен број 4030988132811
Комерцијална банка а.д. Скопје
Годишната претплата изнесува 500 денари, за странство 40 евра.

СОДРЖИНА

Петре БАКЕВСКИ ТЕМЕЛ	7
Паскал ГИЛЕВСКИ ОСТРОВ ВО ПЕКОЛОТ	20
Радован П. ЦВЕТКОВСКИ ВО ДЛАНКАТА НА ЈАТОТО	27
Стојан КОЧОВ ПЕСНО ПРОНАЈДИ ЈА МОЈАТА МАЈКА	32
Никола АЛТИЕВ НЕ ТЕ ИЗМИСЛИВ ЈАС	37
Александра ПОПВАСИЛЕВА ДОМАШНИТЕ ЖИВОТНИ ИЗВОР ЗА ОПСТАНОК И ВО ФАНТАЗИЈАТА НА ОБИЧНИОТ ЧОВЕК	44
Мирослав КОУБА БЕЛОРУСКИТЕ МОТИВИ ВО ЈУЖНОСЛОВЕНСКАТА ПРЕРОДБА	61
Александар ИЛИЕВСКИ ОКОЛУ ПРАШАЊЕТО ЗА БУКВАРОТ НА ЈОСИФ КОВАЧЕВ	68
Марјан ПАТЛИЦАНКОВСКИ МИТОЛОШКО-ФАНАСТИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ ВО “ТВРДОГЛАВИ” И “МИРАКУЛИ НА ГРОЗОМОРАТА” ОД СЛАВКО ЈАНЕВСКИ	72
Ранко МЛАДЕНОВСКИ НАРАТИВНИТЕ СЕГМЕНТИ ВО РОМАНОТ “ПРОРОКОТ ОД ДИСКАНТРИЈА” ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ	79
Иван ИВАНОВСКИ ГОСТУВАЊАТА КАКО МОСТОВИ НА ЗБЛИЖУВАЊЕ	89
ИСЧЕКОРУВАЊА	
Перица САРЏОСКИ КАРПА ЖИВА	104
Мило ЈУЗМЕСКИ СТО ГОДИНИ КОПНЕЖ	106
ПРИОПШТУВАЊА	
Страници за списанието “Градина” Ниш, Србија и Црна Гора	
Добривоје ЈЕВТИЌ ОКО И ХОРИЗОНТ	112
Бојан ЈОВАНОВИЌ СЛЕГУВАМ КАЈ БРЕГОТ	113

Велимир КОСТОВ НОЌТА СИ ОДИ ПО СВОЈОТ ПАТ	115
Горан СТАНКОВИЌ БАЛКАНСКА ПРИКАЗНА	117
Звонко КАРАНОВИЌ ТРИПТИХ ЗА ОСАМЕНИТЕ ДЕВОЈКИ	119
Зоран ПЕШИЌ СИГМА ПАТУВАЊЕ НА ФОРМАТА	123
Тихомир НЕШИЌ ЗАДУЖБИНА НА ВЕТРИЛО	127
Саша ХАЏИ ТАНЧИЌ ТАЛОГ	130
Драган Ј. РИСТИЌ ДЕТСКИ ПОДАРОК	133
КРИТИЧКИ ПРЕГЛЕД	
Гане ТОДОРОВСКИ ГРСКИ СОЗНАЊБИ ЗА МАКЕДОНСКИОТ ИНТЕЛЕКТУАЛЕЦ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ	134
Виолета МАРТИНОВСКА НЕИСЦРПНАТА УБАВИНА НА СРЕДНОВЕКОВНАТА КНИЖЕВНОСТ	141
Славчо КОВИЛОСКИ ТРАЈНИ ПОРАКИ ЗА ГЕНЕРАЦИИТЕ ШТО ДООЃААТ	144
Ранко МЛАДЕНОСКИ НЕСЛУЧАЈНА КРИТИКА ЗА НЕСЛУЧАЕН АВТОР	148
Гане ТОДОРОВСКИ ПРОШИРЕНИ БЕЛЕТРИСТИЧКИ ВИДУВАЊА НА МАКЕДОНСКИОТ АКТУЕЛЕН МИГ	150
Борис АПОСТОЛОВ УБАВИНАТА НА ЦРНИЛАТА	155
Славчо КОВИЛОСКИ ПАТУВАЊЕ ДО БЕСКРАЈОТ	159
Христо ПЕТРЕСКИ КНИГА - МАНИФЕСТ ЗА ГРУБАВИНИТЕ НА ЖИВОТОТ	161
Радован П. ЦВЕТКОВСКИ РОМАН СО УБЕДЛИВА И АКТУЕЛНА СОДРЖИНА	163
Душко ЦАЦКОВ НАДЕЖНО ДЕБИ	169
Александар КИРКОВСКИ ТЕЖИНАТА НА ЧОВЕЧКОТО ТРЕПЕРЕЊЕ	172

Ранко МЛАДЕНОВСКИ

НЕСЛУЧАЈНА КРИТИКА ЗА НЕСЛУЧАЕН АВТОР

(Книжевната критика за делото на Радован П. Цветковски, приредил 9-р Васил Тоциновски, Дирекција за култура и уметности, Скопје, 2004)

Книгата го отвора (меѓу редови) прашањето за односот меѓу критиката и творештвото, односно меѓу критичарот и авторот. Од поодамна критичарите имаат сериозни проблеми со авторите. Но, и авторите, исто така од поодамна, имаат сериозни проблеми со критичарите. Дека е тоа така и никако поинаку, говори квалификацијата на Шели дека „Критичарите, со ретки исклучоци, се една тапа и злобна раса“, а Гете ќе го надополни ова со извикот „Убијте го тоа куче - тој е рецензент“.

Радован П. Цветковски немал некои посериозни проблеми со, нагласуваме, сериозната македонска книжевна критика што може да се забележи и од критичките текстови во оваа книга. Дотолку се из земе, се разбира, неоправданиот игнорантски однос кон неговото творештво од страна на „центрите на моќта“ од едно друго пакосно и едноумно време. Излегувањето од печат на книгата со наслов „Книжевната критика за делото на Радован П. Цветковски“ и посебно нејзината содржина ги демантира, бездруго, тие тогашни, или некогашни, полтрони по вокација и самобендисани квазикритици, како што знаеше да каже Митрев. Тој, Димитар Митрев, несомнено беше сосема во право кога потенцираше, цитирајќи го Бенедето Кроче, дека ниту еден критичар не може да уништи еден вистински писател. Го покажа и го докажа тоа и Радован П. Цветковски со својата петдецениска упорност да истрае во пишувањето, независно од игнорантите од, како што

вели самиот, „некоја група со некоја злонамерно поставена цел“. Иmun беше тој кон игнорантите, но имун беше и кон оние недоквакани критизери кои му ги делеа стиховите на добри и лоши и му кажуваа како натаму требало да пишува, небаре литературата е математичка формула извадена од академските дефтери што секој автор треба да ја научи напамет!

Сепак, критиката, онаа непристрасната, знаеше и умееше автентично да го оцени и да го процени книжевното дело на Радован П. Цветковски. Оваа книга, во која е внимателно и системски акумулиран говорот на книжеvnата критика за неговото дело, е најсилниот аргумент за тоа. Дотолку повеќе што позитивни судови за неговата книжевна активност дадоа мошне реномирани критичарски и писателски имиња како што се Доне Пановски, Петар Ширилов, Видое Подгорец, Томе Арсовски, Петар Т. Бошковски, Томе Саздов, Науме Радически, Васил Тоциновски, Владимир Костов, Цане Андреевски, Ката Мисиркова-Руменова, Тихо Најдовски, Петко Домазетовски и многу други. Нивните критички осврти, рецензии и есеи сместени во оваа книга се збогатени со мошне вредни прилози како што се животната хронологија на Радован П. Цветковски, како и библиографијата на критичките навраќања кон неговото дело.

Што кажа критиката за макотрпното книжевно еснафство на Радован П. Цветковски? Дека е тој поет, раскажувач, автор за деца и млади, есеист и

критичар, фолклорист и лингвист, публицист и преведувач; дека има стихови кај Цветковски кои привидно се толку јазично едноставни што потсетуваат на некои стихови кај Блаже Конески; дека пејзажот, детството и патриотизмот се доминанти во неговата поезија; дека е близок до извориштето на македонската народна поезија; дека е писател кој секогаш своите книги ги создава врз строго одреден и длабоко осмислен концепт; дека секое навраќање кон поезијата на Радован П. Цветковски се доживува како враќање кон сопственото детство, кон сопствените спомени или сопственото родно огниште; дека неговата песна е јасна, достапна, метафорична со мера, тесно сврзана со судбината на земјата и небото, среде кои поетот се населил себеси; дека Радован П. Цветковски води особена грижа за чистотата на јазикот; дека тој создава нов поетски говор, нов начин на поетско изразување, нов поетски систем и структура; дека изразената болка во неговата поезија добива пошироки, универзални димензии, надминувајќи го конкретното и рационалното; дека тој ја има смислата да се доближува до обичниот, простиот збор и да му дава нови значења и содржини; Дека поезијата на Радован П. Цветковски треба целосно да се преобјави, зашто селективниот избор само го побудува интересот кон неа, а не дава целосна слика на творештвото на овој поет; дека Радован П. Цветковски го брани живиот живот, нашето постоење и траење; дека неговата поезија е ука и поука како се сакаат човекот и животот, како се сака и како се брани татковина;

дека во областа на прозното творештво создаде значајни книжевни дела; дека сказанијата запишани од него остануваат вечно да живеат и да ги красат трезорите на нашиот фолклор; дека е едноставен во раскажувањето и дека раскажува течно и ненаметливо; дека тој е автор на вредна проза за деца; дека Радован П. Цветковски е автор кој остава неизбришливи траги во современата македонска литература; дека пасивноста не постои во неговиот човечки, животен свет чин, затоа што љубовта кон литературата е доминантна определба; дека со големо љубопитство очекуваме нови книжевни творби на Радован П. Цветковски и така натаму сè во тој стил.

Значи, оваа книга, приредена од Васил Тоциновски, има задача да ја сублимира критичката опсервација кон творештвото на Радован П. Цветковски. Но, во денешново време таа извршува и една друга, секундарна функција. Таа го провоцира будењето на македонската книжевна критика од повеќегодишната латентност. Нејзиното појавување нè уверува дека, сепак, има надеж вистински да заживее замрената книжевно-критичка и рецензентска мисла. „Книжевната критика за делото на Радован П. Цветковски“ е солиден прилог кон таквото анимирање на критиката. Не е случајна, значи, појавата на оваа книга сега и овде, а како што забележува Георги Арсовски, и Радован П. Цветковски не случајно е дојден во современата македонска литература.

ISSN 0038-5972